

Täysistunto

Torstai 6.9.2018 klo 16.02—18.18

4. Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi Urho Kekkosen kansallispuiston rajauksen muuttamisesta

Hallituksen esitys HE 109/2018 vp

Lähetekeskustelu

Toinen varapuhemies Tuula Haatainen: Lähetekeskustelua varten esitellään päiväjäestyksen 4. asia. Puhemiesneuvosto ehdottaa, että asia lähetetään ympäristövaliokuntaan.

Keskustelu

17.32 **Pauli Kiuru kok:** Arvoisa rouva puhemies! Esitys tästä Urho Kekkosen kansallispuiston asiasta vaikuttaa varsin ongelmattomalta. Kysymyksessähän on siis maankäytön muuttaminen sillä tavalla, että 9,3 hehtaaria otetaan kansallispuistosta pois ja vastaavasti 198 hehtaaria toiselta puolelta sitten lisätään. Syynä on se, että Tankavaaran luonnonsuojelukohteeseen halutaan tiettyjä rakennuksia rakentaa, jotka palvelevat sitten matkailua ja, myös voidaan katsoa, näitä luontoarvoja. Kansallispuiston alueelle rakentaminenhan ei pääsääntöisesti ole mahdollista, ja sen takia tämä muutos tehdään.

Ylipäättään näistä kansallispuistoista, joita meillä nyt on 40 kappaletta:

Tässä kahden vaalikauden aikana olen saanut olla itse ympäristövaliokunnassa useaakin perustamassa, ja on hienoa, että niitä on tullut lisää. Hehtaareja on myös tullut lisää. Se asettaa tietysti kasvavia paineita Metsähallitukselle, jonka eurot eivät sitten ole aivan seuranneet kaikilta osin perässä, että pystytään sitten näitä retkeilyverkostoja ja laavuja ja autiotupia myös ylläpitämään.

Viime syksynä valtiovarainvaliokunnassa Heinosen kanssa teimme töitä ja saimme 100 000 euroa korvamerkattua autiotupien korjausvelan hoitamiseen. Se oli askel oikeaan suuntaan, ja nyt sitten budjettiriihessä saatiin 1,9 miljoonaa euroa retkeilyalueiden ja virkistysalueiden korjauksiin ja kunnossapitoon. Lähinnä näitä reittejä siinäkin pyritään parantamaan. Oikein hyvä.

Kävijämääristä tosiaan: 2001 kansallispuistoissa kävi 850 000 ihmistä, 2017 kävi 3 100 000, että on aika huikeaa se kasvu.

Ne ovat hyvin investoituja euroja, ja terveysvaikutukset ovat merkittäviä, ja paikallistalouteen eurot tulevat 10-, jopa 15-kertaisesti takaisin, sinne paikalliseen elinkeinoelämään.

17.34 **Timo Heinonen kok:** Arvoisa rouva puhemies! Olemme käsitelleet aikanaan näitä perustamisia, kun itsekin olin ympäristövaliokunnassa, ja nyt sitten ympäristö- ja asuntojaostossa valtiovarainvaliokunnassa. Niin kuin edustaja Kiuru tuossa edellä toi esiin, aika yleisesti huoli tulee tällä hetkellä siitä, että Metsähallituksen luontopalveluiden resurssit eivät ole riittäviä 40 kansallispuiston infran ylläpitämiseen. Nyt tietysti tänä kesänä on sat-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 79/2018 vp

tunut näillä alueilla yksi ikävä onnettomuus, jossa toki todennäköisesti myös jonkun veran on ollut väärää käyttäytymistä taikka ohjeidenkin laiminlyöntiä, mutta siitä huolimatta sitä työtä pitää jatkaa, että pitkospuut ja muut rakenteet pysyvät ajan tasalla, ja muistaa se, että jokainen euro, jonka me näihin laitamme, omalta osaltaan tulee sitten takaisin paikallisen talouden ja elinvoiman kautta.

Tässä esityksessähän on kyse vain siitä, että Urho Kekkosen puistosta pieni osa otetaan pois ja mahdollistetaan siellä kiinteiden rakenteiden tekeminen. Se palvelee nimenomaan tätä pinta-alaltaan merkittävästi kasvavaa Urho Kekkosen kansallispuistoa, eli vain pieni osa pois ja lähes 200 hehtaaria maata vastaavasti sitten tuolta Suomen Villen alueelta tulee kansallispuiston osaksi.

Mutta se, miksi oikeastaan puheenvuoron pyysin, on meidän kansallispuistojemme kasvava valkohäntäpeura- ja hirvikanta. Väistämättä tulevat hallitukset ovat siinä tilanteessa, että joudutaan keskustelemaan siitä, että Suomessakin kansallispuistoissa, myös Etelä-Suomessa, pitäisi sallia rajattu vastuullinen metsästäminen. Meillä on niin pirstaloituneita osa näistä Etelä-Suomen kansallispuistoista, että niissä ei pääse syntymään luonnollista ja vahvaa petokantaa, joka pitäisi esimerkiksi hirvieläinkannat kohtuullisella tasolla. Jo nyt on merkittäviä liikennevaarariskejä näiden alueiden läheisyydessä.

Toivon, että tämä keskustelu Suomessa käydään. Meillä on maailmalta lukuisia esimerkkejä siitä, miten kansallispuistoissa pystytään vastuullisesti toimimaan. Suomalaiset metsästäjät toimivat aina erinomaisen hyvällä tavalla ja pystyisivät huolehtimaan siitä, että myös näillä alueilla säilyisi hyvät, elinvoimaiset kannat eikä mikään pääsisi kasvamaan liian suureksi.

Itse asiassa tässä on ongelma myös sen takia, että suomalaiset on laitettu täysin eriarvoiseen asemaan. Meillä on toisissa kansallispuistoissa näitä oikeuksia, ja etelän metsästäjät ovat huomattavasti heikommassa asemassa.

17.37 Petri Honkonen kesk: Arvoisa rouva puhemies! Yhdyn niihin huoliin, mitä tässä edellä on esitetty tai mihinkä on viitattu, liittyen kansallispuistojen erilaisten rakenteiden ylläpidon rahoitukseen. On tietenkin iloinen asia, että olemme tässä tälläkin hallituskaudella saaneet perustaa uuden kansallispuiston tuonne Hossaan, ja edellinen taisi olla Etelä-Konneveden kansallispuisto tuolla Keski-Suomen ja Savon rajamailla, ja se on kyllä ottanut paikkansa kansallispuistojen joukossa ja tuonut myös elinvoimaa sinne paikallisiin kuntiin, Konneveden kuntaan ja Rautalammille ja sille alueelle. Mutta tämä on jatkossa kasvava ongelma, koska kuitenkin emme ole sitten pystyneet tiukoista reunaehdoista johtuen kasvattamaan tätä ylläpidon rahoitusta riittävällä tavalla, joskin siihen pientä helpotusta tässä vaalikauden mittaan on myös eduskunnan toimesta saatu.

Mutta tässä kyseisessä, käsittelyssä olevassa hallituksen esityksessähän on tosiaan tarkoituksena erottaa kansallispuistosta tällainen pieni Tankavaaran luontokeskuksen alue ja sitten laajentaa tätä kansallispuistoa toisilta osin. Minulla oli tilaisuus alkuviikosta vieraila tuolla alueella, ja olin siellä myöskin Sodankylän kunnan edustajien kanssa keskustelemassa, ja vaikka en Lapin vaalipiirin kansanedustaja olekaan, olen todella iloinen, että tämä menee eteenpäin, koska nämä Sodankylän kunnan edustajat todella pitivät tätä tärkeänä hankkeena. Tankavaaran alueen kehittäminen mahdollistuu nyt aivan uudella tavalla. Se ei ole ollut mahdollista nyt, kun se on ollut osa kansallispuistoa, kun kuitenkin sitten Luontopalvelut ei ole tätä luontokeskusta halunnut ylläpitää vaan pikemminkin ajaa sitä alas. Nyt jatkossa on sitten ilmeisesti tarkoitus tätä viedä eteenpäin mahdollisesti yrit-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 79/2018 vp

täjien voimin ja kehittää tätä Tankavaaran keskusta matkailullisesti pitemmälle nyt sitten paikallisin voimin. Ja kovasti he toivovat tämän hallituksen esityksen nopeaa käsittelyä, ja toivon, että se nyt sitten eduskunnassa eteneekin asiaan kuuluvalla tavalla.

17.39 Hanna Halmeenpää vihr: Arvoisa puhemies! Toivon todella, että nämä huolet Metsähallituksen luontopalvelujen selvästä alibudjetoinnista tullaan huomioimaan ensi vuoden talousarviota laadittaessa tässä loppuvuoden aikana.

Tässä Urho Kekkosen kansallispuistossa — joka muuten on perustettu tuonne Sompion Lappiin Inarin, Sodankylän ja Savukosken kuntien alueelle jo vuonna 83 — Tankavaaran luontokeskuksessa ei taida kyse olla siitä, etteivätkö Luontopalvelut haluaisi ylläpitää toimintoja, vaan yksinkertaisesti ei ole varaa ylläpitää toimintoja, vaikka halua olisikin.

Mutta iloista kyllä, tuonne Tankavaaran luontokeskuksen alueelle on todella viriämässä uutta luontomatkailua tukevaa yritystoimintaa, ja tämä lakiesitys tämän mahdollistamiseksi on hyvin valmisteltu ja kannatettava. Kaikki lausunnonantajat näyttävät suhtautuneen pääosin positiivisesti tähän ehdotukseen, ja muun muassa Suomen ympäristökeskus on pitänyt tuota korvaavaa 198 hehtaarin Suomen Villen eli Suomujokivarren aluetta luonnon-suojelullisesti merkittävänä, ja siellä on myöskin kulttuuriperintöarvoja, jotka pääsevät näin kansallispuiston piiriin.

Näin yleensä ottaen tässä on hyvä todeta sekin, että meidän on hyvä tunnustaa se, että luonnonsuojelu on taloudellista, kannattavaa ja monin tavoin muutenkin menestyksekkästä toimintaa. Itse vierailin kesällä vasta perustetussa Hossan kansallispuistossa, joka on valtion virkistysalueena ollut olemassa jo pitkään aivan samalla tavalla. Hossan luontokeskuksessa kuulin, että kävijämäärät ovat kansallispuiston perustamisen jälkeen kaksinkertaistuneet hyvin lyhyessä ajassa, ja tämä alkaa näkyä ja tuntua myös siellä aluetalouksissa.

17.41 Riitta Myller sd: Arvoisa puhemies! Niin kuin täällä näistä puheenvuoroista on kuulunut, tämä hallituksen esitys on ristiriidaton ja kannatettava, erityisesti luontomatkailun näkökulmasta ja muutoinkin luontoarvojen suojelun puolesta. Kansallispuistoon liitettävä kiinteistö muodostaa maisemallisesti arvokkaan ja luontotyypiltään monipuolisen harjualueen Suomujoen varteen. Elikkä se on varsin hyvä satsaus kansallispuistoon.

Kaiken kaikkiaan kansallispuistot ovat Suomen luonnon arvokkaimpia helmiä. Kun muun muassa Hossan kansallispuistoa perustettiin, täällä usea edustaja totesi sen, että esimerkiksi kun matkailijat Suomen ulkopuolelta ovat Suomesta kiinnostuneita, he googlaavat hyvin yleisesti: ”Suomi, kansallispuistot”. Eli kansallispuistot on se käyntikortti ja valtti, mistä meidän pitää pitää huolta. Tästäkin syystä olen erittäin tyytyväinen, että täällä hyvin yleisesti ollaan huolissaan myöskin niistä resursseista, joita Metsähallituksella on näiden kansallispuistojen infrastruktuurin kunnostamiseen. On tarkoituksenmukaista, että kansallispuistoissa on merkityt reitit, jotta sitten suojellaan sitä haavoittuvaa luontoa, mutta tätä varten tarvitaan näitä pitkosuita ja retkeilypaikkoja, nuotiopaikkoja. Tiedossa on, että nämä investointirästit ovat kymmenien miljoonien suuruisia. Jos haluaisimme lisätä näitten kansallispuistojen vetovoimaa matkailijoitten silmissä, tarvittaisiin varmaan myöskin uudentyyppisiä investointeja näille alueille.

Kaiken kaikkiaan on äärimmäisen tärkeää, että me näemme kansallispuistot ja luontoarvojen säilyttämisen sellaisena kestävä kehityksen muotona, jossa myös taloudellisella toiminnalla on mahdollisuuksia. Tästä syystä on erityisen tarkkaan mietittävä, mitä kansallispuistoissa voidaan tehdä, jotta niitten luontoarvot säilyvät.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 79/2018 vp

17.44 **Pauli Kiuru kok:** Arvoisa rouva puhemies! Kyllä, juuri näin kuin edustaja Myller tässä sanoi, on tärkeää miettiä, mitä siellä voidaan tehdä, ja sitten terveysvaikutuksista ja näistä mainitsitte. Metsähallitus selvitti näitä terveysvaikutuksia, miten ihmiset itse kokivat ne, ja selvitysten mukaan käynnin arvoksi ihmiset itse antoivat noin 100 euroa. Siitä on myös ihan selkeää tutkittua tietoa, kuinka luontoympäristö ja metsä vaikuttavat verenpaineeseen, syketiheyteen ja tämäntyypisiin asioihin.

Kun kävijämäärät kasvavat, tietysti herää kysymys, että tarvitaanko lisää kansallispuistoja. Minulla ei ole mitään sitä vastaan, jos kansallispuistoille löytyy uusia kohteita. Paikallinen hyväksyttävyyys on tietysti tärkeätä, ja itse mielelläni näkisin Käsivarren suurtuntureiden kansallispuiston, ja siitä viime vaalikaudella tehtiinkin selvitys, mutta se ei edennyt, koska paikallinen väestö koki sen jollain tavalla itselleen vieraaksi. Ehkä siinä sitten jossain vaiheessa aika on kypsä ja löydetään semmoiset ratkaisut, jotka tyydyttävät kaikkia, ja nähdään myös ne taloudelliset arvot sen kansallispuiston näkökulmasta, joka voi sinne paikallistalouteen tuoda enemmän kuin tilanne, jossa sitä kansallispuistoa ei ole.

Sitten tässä mainittiin näistä investoinneista ja siitä, mitä rakenteita kansallispuistoon pitää tuoda lisää, niin siinä kannattaa kyllä tietysti olla hyvin varovainen, mitä sinne tuodaan, koska se hiljaisuus ja luonto ovat ehkä se juttu numero yksi. Näin itse oletan, että enemmistö ajattelee. Lemmenjoen kansallispuiston alueella koneellinen kullankaivuu on loppumassa, ja se ei ehkä nyt sitten varsinkaan ulkomaisten turistien näkökulmasta ole se juttu, minkä takia sinne tullaan, että nähdään 20—30 kaivinkonetta, ja se pitkä siirtymäaika on nyt loppumassa ja saa loppuakin.

Keskustelu päättyi.

Asia lähetettiin ympäristövaliokuntaan.